

9.—10. *Kerecsényi Dezső: A gimnáziumi új magyar tanterv elvi háttere.* A csaknem ötven év óta alig változó magyar tanterv jelentős reformi előtt áll. Ennek a reformnak a szükségességét a következő elvi szempontok indokolják: 1. Tudományos irodalomismeretünk gazdagabbá, színesebbé vált, irodalomszemléletünk a pozitívizmus és a szellemtörténet harcában nagymértékben átalakult s ezeknek a változásoknak az eredményeit figyelembe kellett venni az új tanterv összeállításánál. 2. Mint a többi tantárgyaktól, a magyartól is több gyakorlatiasságot, életszerűséget kíván meg a mai korfelfogás s ennek megfelelően a száraz adathalmaz helyett az élményesítés elve vonul végig az új tanterven. 3. A szelekció elvének érvényesítése a tananyag minőségi emelését követeli meg, amit elsősorban maga a tanár hajthat végre, bár az V. és VI. osztály új tanterve több olyan új irodalomismereti, mintegy a szellemtörténetbe való bevezetést célzó problémát tárgyal, mely a minőségi emelkedést szolgálja. 4. Végül „az értékes magyar emberré való nevelés“ és a nemzetnevelés fokozottabb érvényesítése céljából az új tanterv minden egyes osztály számára előírja azokat a kereteket, amelyek között haladva az eddiginél sokkal tervszerűbben és jelentőségében hangsúlyozottabban kell nevelnie a tanárnak e tekintetben is. *Hári Ferenc: A német ifjúság megszervezése.* A HJ (Hitlerjugend) szervezetét s annak működését ismerteti. A HJ fiúk szervezete. Két csoportra oszlik: a JV (Jungvolk) a 10—14, a tulajdonképeni HJ a 14—18 éves fiúkat egyesíti. A leányok a BDM-be (Bund Deutscher Mädel) tartoznak, mely szintén két csoportból áll. E szervezetet az „ifjúságot csak ifjúság vezethet“ elv alapján az egyes alakulatokból ki-termelődött „született vezetők“ irányítják, akik azonban a vezetőképző iskolákban alapos elméleti és gyakorlati kiképzést is kapnak. A vezetőknek a JV-ben legfőbb feladatuk az, hogy a kiképzésük alá kerülő ifjak az ott töltött négy esztendő alatt valósággal „beleszülessenek a nemzeti szocialista eszmerendszerbe.“ Főleg az osztályszellemet kell kiirtani az ifjakból „a vér, föld és faj hármasságából fakadt bajtársiasság“ eszméjének előbbrehozásával. A HJ munkájának egyik lényeges része a nemzeti szocialista hagyományok ápolása. Az eleinte szombat esténként tartott „Heimabend“-ek, majd a szombatnak ifjúsági nappá nyilvánításával a „Staatsjugendtag“ voltak a politikai iskolázás alkalmai. A politikai nevelés egységes irányítása céljából hetenkint egyszer központi Heimabend-eket is tartanak, amikor a rádióban bemutatott történeti és politikai hangjátékok szolgálják az ifjúság nemzet szocialista szellemű kiképzését. Jelentős része a HJ tevékenységének az u. n. külföldi munka, a birodalom területén kívül élő németekkel való kapcsolatok fenntartása s a nemzeti szocialista eszme körbe való belevonása. Szoros kapcsolatot tart fenn a HJ a szülői házzal, mely munkájában készséggel támogatja, mert az ifjúság egészségügyi gondozása terén is oly követésre méltó munkát végez, mint ahogy munkáját általában a tökéletes rendszeresség jellemzi.

Szalkai Zoltán.

Magyar Tanítóképző. 1937., 7. sz.

Dr. Imre Sándor: A jelen a nevelői gondolkodásban. A nevelés korszerűsége.

E rendkívül érdekes, tüzetes fejtegetésében Imre Sándor a *korszerűséget*, mint nevelésügyi alapfogalmat tisztázta. Megállapítja, hogy a korszerűség szavának értelme a nevelésre vonatkozólag nem pontos. A korszerűség szükséglete a nevelésre nézve is fennáll: „A nevelés akkor korszerű, ha rendszeresen kielégíti a jelen nevelésügyi követelményeit, ha alkalmazkodik a meglévő helyzethez és szükségletekhez“.

A korszerűség a nevelői gondolkodás egyik leginkább jellemző vonása, a nevelés jóságának egyik döntő feltétele, a nevelés állandó követelménye, mert a nevelésnek a jelent állandóan szembe elötte kell tartania. Ezért a jelen tudatának nem szabad elhomályosulnia a nevelőben. „A nevelés korszerű, mihelyt a nevelői gondolkodás a növendék egyéniségének meghatározóit, időpontot és helyet, ezek teljes tartalmát érvényesíti“. Csak így várhatjuk, hogy a nevelési eszmény érvényesül. Az elvi alapon álló alkalmazkodás teszi lehetővé a korszerűségre törekvés közben, hogy „a nevelés valóban a nemzet helyzetének és a nép jellemének megfelelő legyen mindig és mindenütt“, hiszen nyilvánvaló, hogy „csak a korszerű nevelés lehet nemzeti, azaz a nemzet állapotához alkalmazkodó nevelés“.

A nevelésben a korszerűségnek három biztosítéka van: 1. egységes köznevelés, amely egyöntetű szervezetben alkalmas arra, hogy a nemzet valamennyi nevelési szükségletét teljesen kielégítse; 2. tanító egyénisége, akinek ébersége a változásokat meglátja és fogékonysága a valódi szükségleteket felismerteti vele; végül 3. a nevelők nevelése; itt arról van szó, hogy „a nevelői gondolkodás emelkedjék arra a magaslatra, amelyen saját tudományos kérdéseit, meg a nevelés apró, közvetlen tennivalóit elválaszthatatlan egységben tudja felismerni“.

De „a korszerűsége fordul meg a nevelés sorsa is“, mert „ha korszerű, azaz étellel teljes, akkor meg tudja határozni az életet, mert védeni, alakítani, irányítani tudja az egyesek fejlődését az őket éppen körülvevő viszonyok között“. A korszerűség tudja csak biztosítani a nevelő és növendék természetes kapcsolatát is: a jellel törődő nevelő megérti a jelenben élő növendéke lelkét. „Éppen azért tart lépést az igazi nevelő az ifjúsággal, hogy a benne élő célt, a neki világító eszményt a változó nemzedékek előtt is célként, eszményül érvényesíthesse“.

* * *

A mindennapos újítgatás, reformálás mai korszakában szokszorosan szükségünk van arra, hogy a korszerűség kérdését nevelésügyi szempontból tisztán lássuk és a reformok értelmét a most ismertetett értekezésben fejtegetett elvi alapon keressük és vizsgáljuk. Hogy e kérdéssel vonatkozásban csak egyetlen tényre mutassunk rá: ezen az alapon kell és lehet csak keressünk a mai nemzeti nevelésünk egyik, kellően meg nem világított kérdésének, az u. n. irredentizmusra való előkészítésnek megoldását is bármelyik fajta iskolánkban.

Dr. Juhász Béla.

Ifjú Iparos. 1938. 1. és 2. sz.

Ez év tavaszán indult meg *Babiczký Ede* szerkesztésében a fenti című folyóirat az iparos ifjúság lapjaként. A szerkesztő beköszöntőjében röviden ezt tüzi ki a lap céljával: az ifjú iparos társadalom tanítása, nevelése, szórakoztatása. Ha ennek a céljának megfelel a lap, — s az előttünk levő két szám azt mutatja, hogy meg fog felelni — már akkor magasztos feladatot teljesít. De ezenfelül is nagy *erkölcsi ereje* van a kezdeményezésnek. Mert belőle azt láthatja az iparos ifjúság, hogy nevelői *a hivatalos kötelességen felül* is törődnek vele, baráti jobbot nyújtva igyekeznek társadalmunknak ezt az eddig eléggé elhanyagolt és lenézett rétegét a kultúra eszközeivel kiemelni jelenlegi helyzetéből. Az iparostanoncok írásainak is helyet adva pedig mintegy magukkal egyenrangú félként vezetik be őket a nemzeti kultúra munkaközösségébe s avatják annak cselekvő részeseivé.

A folyóirat ismeretterjesztő cikkei természetszerűleg elsősorban természettudományi jellegűek (így többek között a mikroszkóp, a detektoros rádió, a vitaminok, a